

Sygn. akt II CZ 105/14

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSA Jacek Grela (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi B. S.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego z dnia 26 czerwca 2013 r., wydanym w sprawie z powództwa B. S.

przeciwko R. G.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 6 lutego 2015 r.,

zażalenia skarżącej B. S.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 27 sierpnia 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę powódki B. S. o wznowienie postępowania zakończony wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 26 czerwca 2013 r., w sprawie o sygn. akt ... 68/13.

Skarżąca wskazała, że podstawą jej skargi jest przepis art. 403 § 2 k.p.c. Podniosła, że Sąd Apelacyjny przyjął do merytorycznego rozstrzygnięcia decyzję administracyjną, nakładającą obowiązek rozbiórki. Dodała, że przyczyny, z powodu których nałożono ten obowiązek, nie były przedmiotem postępowania. Powódka wniosła o przeprowadzenie dowodu z szeregu dokumentów, obejmujących decyzje administracyjne i wyroki sądów. Podkreśliła, że w poprzednim postępowaniu nie miała możliwości przedstawienia tych dowodów.

Sąd Apelacyjny, rozpoznający skargę o wznowienie postępowania, uznał, że nie została ona oparta na ustawowej podstawie, co doprowadziło do jej odrzucenia. Nadto w jego ocenie, skarga była spóźniona.

Sąd podkreślił, że powszechnie przyjmuje się w orzecznictwie, że samo sformułowanie skargi w sposób odpowiadający przepisom ustawy, nie oznacza oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli z jej uzasadnienia wynika, że podnoszona podstawa nie zachodzi. Skarżąca, powołując się zatem na podstawę wynikającą z art. 403 § 2 k.p.c., powinna wykazać łącznie trzy przesłanki. Po pierwsze, że doszło do wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane. Po drugie, że istnieje możliwość ich wpływu na wynik sprawy. Po trzecie, że obiektywnie nie miała możliwości skorzystania z nich w poprzednim postępowaniu.

Sąd drugiej instancji podkreślił, że analizowana podstawa wznowienia postępowania nie zachodzi, jeżeli zaniechanie strony wskazania określonych faktów bądź środków dowodowych, było następstwem jej zaniedbań, opieszałości, zapomnienia czy błędnej oceny potrzeby ich powołania. Art. 403 § 2 k.p.c. dotyczy dowodów, które obiektywnie istniały, tylko nie były znane stronie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego przedstawione przez skarżącą dowody, nie miały charakteru nowości. Po dokonanej analizie rzeczonych dokumentów, w postaci decyzji administracyjnych i orzeczeń sądów, Sąd doszedł do wniosku, że w sześciu przypadkach powołane dowody zostały złożone w sprawie, której dotyczy przedmiotowa skarga, a w jednym przypadku, decyzja zapadła w sprawie, w której powódka była stroną i znana jej była treść tego dokumentu od 2005 r. Został zatem, przekroczony termin z art. 407 § 1 k.p.c.

Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego zaskarżyła zażaleniem powódka, zarzucając naruszenie art. 403 § 2 k.p.c., art. 410 k.p.c. oraz art. 123 § 1 k.c.

W jej ocenie, rzeczona skarga jest dopuszczalna i została wniesiona w terminie.

We wnioskach domagała się uchylecia zaskarżonego postanowienia i zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszym rzędzie podkreślić należy, że nietrafny okazał się zarzut skarżącej naruszenia przez Sąd Apelacyjny przepisu art. 123 § 1 k.c.

Wskazany w art. 407 § 1 k.p.c. termin, ma charakter ustawowego terminu procesowego. W razie jego uchybienia, może podlegać on przywróceniu na ogólnych zasadach.

Tymczasem, art. 123 pkt. 1 k.c. dotyczy jednego ze sposobów przerwania biegu terminu przedawnienia. Instytucja przedawnienia obejmuje roszczenia majątkowe, rozumiane jako emanację określonego prawa podmiotowego. Materialnoprawne przepisy dotyczące przerwania biegu terminu przedawnienia nie mają zastosowania do oceny biegu terminów procesowych.

Należy zauważyć ponadto, że w judykaturze został już rozstrzygnięty problem relacji faktu uprzedniego wniesienia skargi kasacyjnej do biegu terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Wyrażono zapatrywanie, że wniesienie skargi kasacyjnej nie przerywa biegu terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 czerwca 2009 r., V CZ 24/09, OSNC - ZD 2010, nr 2, poz. 46, z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 115/12, niepubl. i z dnia z dnia 9 maja 2014 r., I CZ 24/14, niepubl.).

Nieuzasadniony okazał się również zarzut naruszenia przez Sąd ad quem art. 403 § 2 k.p.c. (choć w zażaleniu powołany został § 1 tego artykułu; jednakże analiza treści uzasadnienia zażalenia, prowadzi do wniosku, że intencją powódki było przedstawienie uzupełniającego materiału dowodowego).

Wykładnia art. 403 § 2 k.p.c. aktualnie nie wywołuje większych wątpliwości w judykaturze. Przyjmuje się, że wykrycie okoliczności faktycznych lub dowodów w rozumieniu tego przepisu dotyczy faktów i środków dowodowych, które - poza przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym - były dla strony skarżącej wówczas "nieujawnialne". Przepis ten obejmuje zatem fakty stronie nieznane i dla niej niedostępne, natomiast fakty "ujawnialne", czyli te, które strona powinna znać, bo miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą tego przepisu (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 października 2013 r., II UZ 54/13, niepubl., z dnia 28 sierpnia 2013 r., V CZ 33/13, niepubl, z dnia 29 marca 2007 r., II UZ 3/07, OSNP 2008, nr 11-12, poz. 178 i orzeczenia tam powołane, z dnia 16 stycznia 2014 r. IV CZ 104/13, niepubl., z dnia 4 września 2014 r., II CZ 44/14, niepubl.).

Sąd Apelacyjny prawidłowo wywiódł, że dowody, które powódka objęła skargą o wznowienie postępowania, były dla niej dostępne podczas postępowania, którego dotyczy skarga. Nie zmienia tej konkluzji okoliczność, że skarżąca w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego nie przedstawiła tych środków dowodowych, kierując się treścią postanowienia Sądu, zakreślającego termin składania wniosków dowodowych. Podkreślenia wymaga, że wydanie przez Sąd takiego postanowienia nie stanowiło bezwzględnej bariery kontynuowania postępowania dowodowego. Przepis art. 217 § 1 k.p.c. stwarza bowiem możliwość przytaczania okoliczności faktycznych i dowodów na uzasadnienie swych wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej, aż do zamknięcia rozprawy. Oczywiście, rzeczą Sądu jest dyscyplinowanie stron procesu oraz koncentracja materiału procesowego. Jednakże, istnieją określone instrumenty prawne pozwalające stronie na złożenie wniosków dowodowych, po upływie określonego przez Sąd terminu.

Podsumowując dotychczasowe rozważania, należy stwierdzić, że zaniechanie przez powódkę przedłożenia - znanych jej wówczas - środków dowodowych, było następstwem jej zaniedbania bądź błędnej oceny potrzeby ich powołania. W takiej zaś sytuacji, brak jest podstaw do uznania tych dowodów, jako nowych w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c.

Chybiony okazał się również zarzut naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 410 k.p.c., a konkretnie § 1 tego przepisu.

Słusznie wskazała skarżąca, że na wstępnym etapie badania skargi, Sąd nie może dokonywać jej merytorycznej oceny. Jednakże, podkreślić trzeba, że przewidziana w art. 410 § 1 k.p.c. kontrola skargi o wznowienie postępowania obejmuje nie tylko badanie, czy skarga została oparta na ustawowych podstawach wznowienia ale także czy powołana w skardze podstawa wznowienia rzeczywiście zachodzi. W wyniku przeprowadzenia tej kontroli skarga o wznowienie postępowania ulega więc odrzuceniu nie tylko wtedy, gdy została ona oparta na innej podstawie wznowienia niż wskazana w ustawie, lecz także wtedy, gdy podstawa wznowienia sformułowana w sposób odpowiadający ustawie w rzeczywistości nie występuje (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2014 r., IV CZ 105/13, niepublikowane, z dnia 14 czerwca 2012 r., I CZ 44/12, niepublikowane).

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy, Sąd ad quem nie analizował wartości dowodowej, zgłoszonych przez powódkę środków dowodowych, ale badał, czy mogła ona je wnieść w toku postępowania, którego dotyczy skarga o wznowienie.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 394¹ § 2 k.p.c. oddalił zażalenie.